

Poruchy spánku u neurologických onemocnění

doc. MUDr. Jitka Bušková, Ph.D.

Oddělení spánkové medicíny, NÚDZ Klecany

Spánek hraje v neurologii významnou roli. Mezi kvalitou či délkou spánku a jednotlivými neurologickými onemocněními existuje velmi úzký vztah. Nekvalitní spánek negativně ovlivňuje průběh řady neurologických onemocnění, např. cerebrovaskulárních, autoimunitních a nervosvalových, může zvyšovat frekvenci epileptických či migrenózních záchvatů. Spánková apnoe rovněž představuje nezávislý rizikový faktor pro výskyt cévních mozkových příhod. Poruchy spánku mohou předcházet Alzheimerově nemoci či představovat prodromální stádium dalších neurodegenerativních onemocnění. Intervence ke zlepšení kvality spánku a léčba specifických spánkových poruch může hrát důležitou roli v prevenci neurologických onemocnění a často také zlepšit jejich průběh.

Klíčová slova: poruchy spánku, neurologická onemocnění, spánková apnoe, insomnie, hypersomnie, parasomnie, poruchy cirkadiálního rytmu.

Sleep disorders in neurological diseases

Sleep plays a significant role in neurology. There is a very close relationship between sleep quality or duration and individual neurological diseases. Poor quality sleep adversely affects the course of a number of neurological diseases, such as cerebrovascular, autoimmune, and neuromuscular ones, and may increase the rates of epileptic or migrainous attacks. Sleep apnoea is also an independent risk factor for the development of stroke. Sleep disorders may precede Alzheimer's disease or represent a prodromal stage of other neurodegenerative diseases. Interventions to improve the quality of sleep and treatment of specific sleep disorders can play an important role in preventing neurological diseases as well as often improve their course.

Key words: sleep disorders, neurological diseases, sleep apnoea, insomnia, hypersomnia, parasomnia, circadian rhythm disorders.

Cévní mozkové příhody

Cévní mozkové příhody (CMP) představují celosvětově jednu z hlavních příčin úmrtí a závažného dlouhodobého zdravotního postižení (Virani et al., 2020). Přestože léčba pacientů v akutním stadiu zaznamenala značné úspěchy, včetně intravenózní trombolýzy a endovaskulární terapie, rizikových faktorů CMP bohužel kontinuálně přibývá. Snaha modifikovat tyto rizikové faktory tedy zůstává důležitou součástí primární i sekundární prevence.

K prokázaným nezávislým rizikovým faktorům cévní mozkové příhody patří obstrukč-

ní spánková apnoe (OSA), která je spojena s dvojnásobně vyšším rizikem CMP. Poruchy dýchání definované AHI (apnea-hypopnea index) ≥ 5 jsou přítomny u 72 % pacientů s CMP v porovnání s běžnou populací, kde se prevalence pohybuje v rozmezí 9–38 % (Johnson et Johnson, 2010). Poruchy dýchání ve spánku se častěji vyskytují u mužů, u recidivujících CMP a u osob s kardioembolickou či nejasnou etiologií CMP (Parra et al., 2000). Longitudinální studie s 10letým sledováním pacientů po CMP ukázala, že přítomnost OSA zvyšuje úmrtnost po cévní mozkové přího-

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2025;26(3):225-229

<https://doi.org/10.36290/neu.2024.050>

Článek přijat redakcí: 17. 6. 2024

Článek přijat k publikaci: 15. 7. 2024

doc. MUDr. Jitka Bušková, Ph.D.

jitka.buskova@nudz.cz